

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 12 januari 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Konkurrens – Missbruk av dominerande ställning – Regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser – Direktiv 2014/104/EU – Artiklarna 5 och 6 – Utlämnande av bevis – Bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt – Pågående förfarande vid Europeiska kommissionen avseende en skadeståndstalan – Nationellt förfarande som rör skadestånd för samma överträdelse – Villkor för utlämnande av bevis”

I mål C-57/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Nejvyšší soud (Högsta domstolen, Republiken Tjeckien) genom beslut av den 16 december 2020, som inkom till domstolen den 1 februari 2021, i målet

RegioJet a.s.

mot

České dráhy a.s.,

ytterligare deltagare i rättegången:

Česká republika, Ministerstvo dopravy,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal samt domarna L. Arastey Sahún, F. Biltgen, N. Wahl (referent) och J. Passer,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 februari 2022,

* Rättegångsspråk: tjeckiska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- RegioJet a.s., genom O. Doležal, advokát,
- České dráhy a.s., genom J. Kindl, S. Mikeš och K. Muzikář, advokáti,
- Greklands regering, genom K. Boskovits, i egenskap av ombud,
- Italiens regering, av G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av F. Sclafani, avvocato dello Stato,
- Europeiska kommissionen, genom B. Ernst, P. Němečková och C. Zois, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 5 maj 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 5.1, 5.4, 6.5 a, 6.7 och 6.9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (EUT L 349, 2014, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan RegioJet a.s. och České dráhy a.s. angående en begäran om utlämnande av bevis, vilken RegioJet framfört i samband med en talan om ersättning för skada som detta bolag påstås ha lidit till följd av České dráhys konkurrensbegränsande beteende.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning (EG) nr 1/2003

- 3 I skälen 7 och 21 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101] och [102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1) föreskrivs följande:
”(7) Nationella domstolar fyller en mycket viktig funktion vid tillämpningen av gemenskapens konkurrensregler. De skyddar medborgarnas rättigheter enligt gemenskapsrätten genom att avgöra tvister mellan enskilda, till exempel genom att utdöma skadestånd till dem som utsatts för överträdelser. De nationella domstolarna kompletterar i detta hänseende medlemsstaternas konkurrensmyndigheter. De bör därför kunna tillämpa artiklarna [101] och [102 FEUF] fullt ut.

...

(21) En enhetlig tillämpning av konkurrensreglerna kräver också att det fastställs former för samarbete mellan medlemsstaternas domstolar och [Europeiska] kommissionen. Detta gäller alla domstolar i medlemsstaterna som tillämpar artiklarna [101] och [102 FEUF], oavsett om de tillämpar dessa bestämmelser i mål mellan enskilda parter eller agerar som offentliga verkställande myndigheter eller ansvarar för överprövningen av dessa beslut. I synnerhet bör de nationella domstolarna kunna vända sig till kommissionen för att få information om eller synpunkter på tillämpningen av [unionens] konkurrensrätt. ...”

4 Artikel 2 i denna förordning, med rubriken ”Bevisbörda”, har följande lydelse:

”Vid alla nationella förfaranden eller [unions]förfaranden för tillämpning av artiklarna [101 och 102 FEUF] skall bevisbördan åvila den part eller myndighet som gör gällande att artikel [101.1 FEUF] eller artikel [102 FEUF] har överträtts. ...”

5 Artikel 5 i nämnda förordning har följande lydelse:

”Medlemsstaternas konkurrensmyndigheter skall vara behöriga att i enskilda ärenden tillämpa artiklarna [101 och 102 FEUF]. De får för detta ändamål, på eget initiativ eller till följd av ett klagomål, fatta beslut om att

- kräva att en överträdelse skall upphöra,
- förordna om interimistiska åtgärder,
- godta åtaganden,
- ålägga böter, förelägga viten eller ålägga andra påföljder som föreskrivs i den nationella lagstiftningen.

Om de på grundval av de uppgifter som de förfogar över finner att villkoren för ett förbud inte är uppfyllda, får de även besluta om att det inte finns skäl för dem att ingripa.”

6 Kapitel III i förordningen rör beslut som kommissionen antar med tillämpning av artiklarna 101 och 102 FEUF. Dessa beslut kan bestå i att konstatera och i att ålägganden om att upphöra med överträdelser (artikel 7), i att förordna om interimistiska åtgärder (artikel 8), i att erbjuda åtaganden (artikel 9) och slutligen i att konstatera att artiklarna 101 och 102 FEUF inte är tillämpliga (artikel 10).

7 I artikel 11 i nämnda förordning, med rubriken ”Samarbete mellan kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter”, föreskrivs följande i punkterna 1 och 6:

”1. Kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter skall tillämpa [unionens] konkurrensregler i nära samarbete.

...

6. Om kommissionen inleder ett förfarande i syfte att fatta ett beslut enligt kapitel III, fräntas medlemsstaternas konkurrensmyndigheter sin behörighet att tillämpa artiklarna [101] och [102 FEUF]. Om konkurrensmyndigheten i en medlemsstat redan handlägger ett ärende, skall kommissionen inleda ett förfarande endast efter att ha samrått med den nationella konkurrensmyndigheten.”

- 8 I artikel 16 i förordningen, med rubriken ”Enhetlig tillämpning av [unionens] konkurrensrätt”, föreskrivs följande:

”1. När nationella domstolar faller avgöranden om sådana avtal, beslut eller förfaranden enligt artikel [101] och [artikel 102 FEUF] som redan är föremål för ett beslut av kommissionen får de inte fatta beslut som strider mot det beslut som kommissionen har fattat. De måste också undvika att fatta beslut som skulle strida mot ett beslut som övervägs av kommissionen i förfaranden som den har inlett. I detta syfte får den nationella domstolen bedöma om det är nödvändigt att vilandeförklara saken. Denna skyldighet påverkar inte tillämpningen av de rättigheter och skyldigheter som avses i artikel [267 FEUF].

2. När medlemsstaternas konkurrensmyndigheter faller avgöranden om sådana avtal, beslut eller förfaranden enligt artikel [101] och [artikel 102 FEUF] som redan är föremål för ett beslut av kommissionen får de inte fatta beslut som strider mot beslut som kommissionen har fattat.”

Förordning (EG) nr 773/2004

- 9 I artikel 2.1 i kommissionens förordning (EG) nr 773/2004 av den 7 april 2004 om kommissionens förfaranden enligt artiklarna [101 och 102 FEUF] (EUT L 123, 2004, s. 18), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 622/2008 av den 30 juni 2008 (EUT L 171, 2008, s. 3) (nedan kallad förordning nr 773/2004), föreskrivs följande:

”Kommissionen får besluta att inleda ett förfarande i syfte att fatta ett beslut enligt kapitel III i förordning (EG) nr 1/2003 vid vilken tidpunkt som helst, dock senast den dag då den utfärdar en sådan preliminär bedömning som avses i artikel 9.1 i samma förordning, ett meddelande om invändningar eller en begäran om att parterna ska uttrycka sitt intresse för att inleda förlikningsdiskussioner eller den dag då ett tillkännagivande enligt artikel 27.4 i den förordningen offentliggörs, beroende på vilken dag som infaller tidigast.”

Direktiv 2014/104

- 10 Skälen 6, 15, 21, 23 och 25–28 i direktiv 2014/104 har följande lydelse:

”(6) För att säkerställa en effektiv privat tillämpning enligt civilrätten och en effektiv offentlig tillämpning av konkurrensmyndigheterna behövs båda verktygen för att säkra maximal effekt av konkurrensreglerna. Det är nödvändigt att reglera koordineringen av de två tillämpningsformerna på ett enhetligt sätt, till exempel med avseende på arrangemangen för tillgång till handlingar som innehas av konkurrensmyndigheter. ...

...

(15) Bevis är ett viktigt inslag när det gäller att väcka skadeståndstalan för överträdelse av unionens eller nationell konkurrensrätt. Eftersom tvister avseende konkurrensregler kännetecknas av informationsasymmetri bör dock kärke säkerställas rätt att få tillgång till sådana bevis som är relevanta för deras anspråk, utan att de behöver precisera vilka delar av bevismaterialet det rör sig om. För att parterna ska ha en jämlik ställning i rätten bör dessa medel också vara tillgängliga för svaranden i skadeståndsmål så att dessa kan begära att dessa kärke lämna ut bevisning. Nationella domstolar bör också kunna utfärda ett föreläggande till tredje parter, däribland offentliga myndigheter, att lämna ut

bevis. Om en nationell domstol önskar begära att kommissionen lämnar ut bevis gäller principen i artikel 4.3 [FEUF] om lojalt samarbete mellan unionen och medlemsstaterna och artikel 15.1 i förordning (EG) nr 1/2003 när det gäller begäran om upplysningar. När nationella domstolar utfärdar ett föreläggande till offentliga myndigheter att lämna ut bevis gäller principerna om rättsligt och administrativt samarbete enligt unionsrätten eller nationell rätt.

...

- (21) För att kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna ska kunna tillämpa artiklarna 101 [FEUF] och 102 [FEUF] på ett effektivt och konsekvent sätt krävs en gemensam strategi i hela unionen vad gäller utlämnande av bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt. Utlämnandet av bevis bör inte oskäligt påverka en konkurrensmyndighets möjligheter att effektivt tillämpa konkurrensreglerna. ...

...

- (23) Proportionalitetskravet bör bedömas omsorgsfullt om utlämnandet riskerar att omintetgöra en konkurrensmyndighets utredningsstrategi genom att avslöja vilka handlingar som finns i ärendeakten eller som riskerar att inverka negativt på företagens sätt att samarbeta med konkurrensmyndigheterna. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att förhindra s.k. fishing expeditions, dvs. icke-specificerade eller vagt formulerade sökningar efter information som sannolikt inte är relevant för parterna i förfarandet. En begäran om utlämnande av bevis bör därför inte anses vara proportionell om den avser allmänt utlämnande av handlingar ur en konkurrensmyndighets akt i ett visst ärende, eller allmänt utlämnande av handlingar som lämnats in av en part i samband med ett visst ärende. Sådana vittomfattande framställningar om utlämnande av bevis är inte förenliga med den begärande partens skyldighet att specificera bevisning eller beviskategorier så snävt och exakt som möjligt.

...

- (25) Ett undantag bör gälla för varje utlämnande som, om det beviljas, skulle inverka negativt på en pågående utredning som genomförs av en konkurrensmyndighet avseende en överträdelse av unionens konkurrensrätt eller nationell konkurrensrätt. Information som utarbetats av en konkurrensmyndighet i samband med dess tillämpning av unionens konkurrensrätt eller nationell konkurrensrätt och som översänts till parterna i dessa förfaranden (till exempel ett meddelande om invändningar) eller som utarbetats av en part i dessa förfaranden (till exempel svar på en konkurrensmyndighets begäran om upplysningar eller vittnesmål) bör därför kunna utlämnas vid skadeståndstalan först efter det att konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande, till exempel genom att anta ett beslut i enlighet med artikel 5 eller kapitel III i förordning ... nr 1/2003, med undantag av beslut om interimistiska åtgärder.
- (26) Eftergiftsprogram och förlikningsförfaranden är viktiga verktyg vid offentlig övervakning av unionens konkurrensrätt, eftersom de bidrar till att de mest allvarliga överträdelserna av konkurrensrätten kan upptäckas och lagföras effektivt och bli föremål för sanktioner. ... För att säkerställa att företagen fortsätter att vara villiga att frivilligt vända sig till konkurrensmyndigheterna med förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet och förlikningsinlagor, bör sådana handlingar undantas från utlämnandet av bevis. ...

- (27) Bestämmelserna i detta direktiv om utlämnande av andra handlingar än förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet och förlikningsinlagor säkerställer att skadelidande parter fortfarande har tillräckliga alternativa medel för att erhålla de relevanta bevis som de behöver för att förbereda sin skadeståndstalan. De nationella domstolarna bör på begäran av en kärkeande själva kunna få tillgång till handlingar för vilka undantaget åberopas för att kontrollera huruvida dess innehåll inte omfattas av definitionerna av förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet och förlikningsinlagor i detta direktiv. Innehåll som inte omfattas av de definitionerna bör kunna lämnas ut enligt relevanta villkor.
- (28) Nationella domstolar bör när som helst i samband med en skadeståndstalan kunna förelägga utlämnande av bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden. ...”
- 11 Begreppet ”redan befintlig information” definieras i artikel 2.17 i direktiv 2014/104 som bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden, oberoende av om denna information finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt eller inte.
- 12 I artikel 5 i direktivet, som har rubriken ”Utlämnande av bevis”, föreskrivs följande:
- ”1. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar i förfaranden som rör skadeståndstalan i unionen, på begäran av en kärkeande som har lagt fram en utförlig motivering med rimligen tillgängliga fakta och bevis som är tillräckliga för att styrka rimligheten i hans eller hennes skadeståndsanspråk, kan förelägga svaranden eller en tredje part att lämna ut relevanta bevis som de förfogar över, på de villkor som anges i detta kapitel. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar, på svarandens begäran, kan förelägga kärkeanden eller en tredje part att lämna ut relevanta bevis.
- ...
2. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar kan utfärda ett föreläggande om utlämnande av närmare angiven bevisning, eller relevanta beviskategorier, som ska avgränsas så exakt och så snävt som möjligt på grundval av rimligen tillgängliga uppgifter i den utförliga motiveringen.
3. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar begränsar utlämnandet av bevis till vad som är proportionellt. Vid bedömningen av om ett utlämnande som begärs av en part är proportionellt ska nationella domstolar ta hänsyn till alla parter och berörda tredje parter rättmätiga intressen. De ska särskilt ta under övervägande
- a) i vilken utsträckning talan eller försvar stöds av tillgängliga fakta och bevis som motiverar begäran att lämna ut bevis,
- b) omfattningen av och kostnaderna för utlämnandet av bevis, särskilt för eventuella berörda tredje parter, inbegripet för att förebygga icke-specificerade sökningar efter information som sannolikt inte är relevant för parterna i förfarandet,
- c) huruvida de bevis som begärs utlämnade innehåller konfidentiella uppgifter, särskilt rörande tredje parter, samt de arrangemang som finns för att skydda sådana konfidentiella uppgifter.

4. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar är behöriga att utfärda ett föreläggande om utlämnande av bevis som innehåller konfidentiella uppgifter, om de anser detta vara relevant för skadeståndstalan. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar, när de begär utlämnande av sådan information, har tillgång till effektiva åtgärder för att skydda denna information.

5. Företagens intresse av att undvika skadeståndstalan till följd av överträdelse av konkurrensrätten ska inte utgöra ett intresse som motiverar skydd.

...

8. Utan att det påverkar punkterna 4 och 7 och artikel 6 ska den här artikeln inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa regler som möjliggör ett system för att lämna ut bevis i större omfattning.”

13 I artikel 6 i direktivet, med rubriken ”Utlämnande av bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att denna artikel tillämpas utöver artikel 5 när nationella domstolar vid skadeståndstalan utfärdar ett föreläggande om utlämnande av bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt.

...

4. Vid bedömningen i enlighet med artikel 5.3 av om ett föreläggande om utlämnande av information är proportionellt, ska de nationella domstolarna även överväga

- a) om begäran har formulerats särskilt med hänsyn till arten av, syftet med eller innehållet i sådana handlingar som lämnats till en konkurrensmyndighet eller som finns i dess ärendeakt eller om det snarare rör sig om en icke närmare preciserad ansökan avseende handlingar som lämnats till en konkurrensmyndighet,
- b) om den part som begär utlämnande gör detta med avseende på en skadeståndstalan vid en nationell domstol, och
- c) med avseende på punkterna 5 och 10, eller på begäran av en konkurrensmyndighet enligt punkt 11, behovet att värna om en effektiv offentlig tillämpning av konkurrensrätten.

5. Nationella domstolar får utfärda ett föreläggande om utlämnande av följande beviskategorier först efter det att en konkurrensmyndighet, genom att anta ett beslut eller på annat sätt, har avslutat sitt förfarande:

- a) Information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende.
- b) Information som konkurrensmyndigheten tagit fram och överlämnat till parterna under handläggningen av ett ärende.
- c) Förlikningsinlagor som återkallats.

6. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar vid skadeståndstalan inte någonsin får ålägga en part eller en tredje part att lämna ut någon av följande beviskategorier:

a) Förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet.

b) Förlikningsinlagor.

7. En kärande får lägga fram en motiverad begäran om att en nationell domstol ska få tillgång till de bevis som avses i punkt 6 a eller b uteslutande i syfte att säkerställa att deras innehåll motsvarar definitionerna i artikel 2.16 och 2.18. Vid denna bedömning får de nationella domstolarna begära bistånd endast av den behöriga konkurrensmyndigheten. Upphovsmännen till de berörda bevisen får också ges möjlighet att yttra sig. Den nationella domstolen får under inga omständigheter ge andra parter eller tredje parter tillgång till de bevisen.

8. Om enbart delar av de begärda bevisen omfattas av punkt 6 ska övriga delar av bevisen, beroende på vilken kategori de omfattas av, lämnas ut i enlighet med de relevanta punkterna i denna artikel.

9. Ett föreläggande om att lämna ut bevis ur en konkurrensmyndighets ärendeakt som inte omfattas av någon av de kategorier som förtecknas i denna artikel får utfärdas när som helst under handläggningen av en skadeståndstalan, utan att det påverkar tillämpningen av denna artikel.

...

11. I den mån som en konkurrensmyndighet är beredd att lämna synpunkter på om begäran om utlämnande är proportionell får den på eget initiativ lämna kommentarer till den nationella domstol vid vilken det ansöks om ett föreläggande om utlämnande.”

14 I artikel 22 i direktiv 2014/104, med rubriken ”Tillämplighet i tiden”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella bestämmelser som antas i enlighet med artikel 21 i syfte att följa de materiella bestämmelserna i detta direktiv inte ska tillämpas retroaktivt.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella bestämmelser som antas i enlighet med artikel 21, utöver de bestämmelser som avses i punkt 1, inte ska tillämpas på skadeståndstalan som väckts vid en nationell domstol före den 26 december 2014.”

Tjeckisk rätt

Lag nr 143/2001

15 I 1 § punkt 1 Zákon č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže (lag nr 143/2001) av den 4 april 2001, i den lydelse som var tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad lag nr 143/2001), anges att denna lag ”reglerar skyddet av konkurrensen på marknaden för produkter och tjänster ... mot alla förfaranden som hindrar, begränsar, snedvrider eller hotar konkurrensen”.

16 I 21ca § punkt 2 i lag nr 143/2001 föreskrivs i sak att handlingar som har upprättats och information som har tagits fram för ett administrativt förfarande vid den nationella konkurrensmyndigheten får lämnas ut till offentliga myndigheter först efter det att utredningen har avslutats eller efter det att den nationella konkurrensmyndigheten har meddelat slutgiltigt beslut om avslutande av det administrativa förfarandet.

Lag nr 262/2017

17 Genom Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže (lag nr 262/2017 om skadestånd på området för konkurrens) (nedan kallad lag nr 262/2017) av den 20 juli 2017, införlivas direktiv 2014/104 med den tjeckiska lagstiftningen.

18 I 2 § punkt 2 c i denna lag anges bland annat att ”styrkande handlingar och uppgifter som uttryckligen lämnats i samband med det administrativa förfarandet eller [den nationella] konkurrensmyndighetens tillsyn” utgör konfidentiella uppgifter som omfattas av tystnadsplikt.

19 Det framgår i huvudsak av 10 § punkt 1 i nämnda lag att innan ett förfarande om skadestånd för en skada som orsakats av en konkurrensbegränsning inleds och på begäran av den part som har väckt talan och som med säkerhet på grundval av tillgängliga fakta kan göra sannolikt att han eller hon har rätt till ersättning för den skada som orsakats av konkurrensbegränsningen, så kan avdelningsordföranden utfärda, när detta visar sig nödvändigt för och står i proportion till utövandet av rätten till ersättning för karendens skada, ett föreläggande om utlämnande av närmare angiven bevisning till de personer som förfogar över dessa bevis.

20 I 15 § punkt 4 i samma lag föreskrivs att ”skyldigheten att lämna ut konfidentiella uppgifter enligt 2 § punkt 2 c i denna lag [inte] kan ... åläggas förrän konkurrensmyndighetens beslut att avsluta det administrativa förfarandet har vunnit laga kraft”.

21 I 16 § punkt 1 c i lag nr 262/2017 föreskrivs i sak att avdelningsordföranden vid en begäran om tillgång till handlingar som innehåller konfidentiella uppgifter som finns i den nationella konkurrensmyndighetens ärendeakt ska pröva om utlämnandet av dessa skulle äventyra en effektiv tillämpning av konkurrensrätten. Enligt 16 § punkt 3 i samma lag får handlingar som innehåller konfidentiella uppgifter utlämnas först efter det att utredningen har avslutats eller efter det att den nationella konkurrensmyndighetens beslut att avsluta det administrativa förfarandet har vunnit laga kraft.

22 Enligt 18 § punkt 1 i denna lag kan avdelningsordföranden, på de villkor som anges i 10 och 16 §§ i samma lag, ålägga karenden att lämna ut bevis även efter det att förfarandet rörande huvudsaken har inletts.

23 I 27 § punkt 1 i samma lag föreskrivs att domstolen, i ett mål om skadeståndstalan, är bunden av ett beslut av en annan domstol, av Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (konkurrensmyndigheten) (nedan kallad ÚOHS) och av kommissionen vad gäller dels frågan huruvida det föreligger en konkurrensbegränsning, dels identiteten på upphovsmannen.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 24 Den 25 januari 2012 inledde ÚOHS på eget initiativ ett administrativt förfarande i vilket České dráhy, ett nationellt järnvägsföretag som ägs av den tjeckiska staten, anklagades för ett möjligt missbruk av dominerande ställning.
- 25 Under år 2015 väckte RegioJet, ett företag som bland annat erbjuder persontransporter på järnväg på förbindelsen mellan Prag och Ostrava (Republiken Tjeckien), skadeståndstalan mot České dráhy vid Městský soud v Praze (Stadsdomstolen i Prag, Republiken Tjeckien). RegioJet yrkade ersättning för en skada som hade sitt ursprung i bolagets påstådda agerande i strid med konkurrensreglerna.
- 26 Den 10 november 2016 beslutade kommissionen att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 2.1 i förordning nr 773/2004 för att bedöma förekomsten av den underprissättning som České dráhy påstods ha praktiserat i samband med tillhandahållande av persontransporter på järnväg i Republiken Tjeckien, särskilt på linjen Prag–Ostrava (ärende nr AT.40156 – Czech Rail).
- 27 Den 14 november 2016 vilandeförklarade ÚOHS det administrativa förfarandet, dock utan att formellt avsluta det, med motiveringen att kommissionen själv hade inlett ett förfarande som materiellt sett avsåg samma handlingar som dem i det administrativa förfarandet.
- 28 Den 11 oktober 2017 ingav RegioJet, inom ramen för sin skadeståndstalan, en begäran om utlämnande av handlingar i enlighet med bestämmelserna i lag nr 262/2017. RegioJet ansökte bland annat om utlämnande av handlingar som det förmodade att České dráhy förfogade över, särskilt uppgifter fördelade per post och utdrag avseende offentliga persontransporter på järnväg samt bokföringen för sistnämnda bolags kommersiella segment.
- 29 Med hänvisning till 21ca § punkt 2 i lag nr 143/2001 förklarade ÚOHS att de begärda handlingar som den förfogade över inom ramen för det administrativa förfarandet inte fick lämnas ut förrän detta förfarande var definitivt avslutat. Myndigheten förklarade dessutom att de övriga begärda handlingarna ingick i en kategori handlingar som utgör en enhetlig samling handlingar och vägrade att lämna ut dessa med motiveringen att detta skulle kunna minska effektiviteten i målet att beivra överträdelser av konkurrensrätten.
- 30 Den 26 februari 2018 påpekade kommissionen, som svar på en förfrågan av den 12 januari 2018 från Městský soud v Praze (Stadsdomstolen i Prag), att domstolen, när den uttalar sig om utlämnande av bevismaterial, bör tillämpa bland annat proportionalitetsprincipen för att skydda legitima intressen hos alla parter i förfarandet, inklusive tredje part, samt vidta åtgärder för att skydda sådan information. Kommissionen angav vidare att enligt artikel 16.1 i förordning nr 1/2003 får de nationella domstolarna, när de ska avgöra frågor som omfattas av artiklarna 101 och 102 FEUF, inte fatta beslut som strider mot kommissionens beslut. De nationella domstolarna måste också undvika att fatta beslut som skulle strida mot ett beslut som övervägs av kommissionen i förfaranden som den har inlett. I detta syfte ombads den nationella domstolen att bedöma huruvida det var nödvändigt att vilandeförklara förfarandet.
- 31 Den 14 mars 2018 förelade nämnda domstol České dráhy att lämna ut en rad handlingar som skulle föras till handlingarna i målet. Dessa handlingar innehöll dels uppgifter som detta bolag särskilt hade tagit fram för ett förfarande vid ÚOHS, dels obligatoriska uppgifter som hade tagits fram och bevarats utanför detta förfarande, såsom utdrag över tågförbindelser, kvartalsvisa

rapporter om kollektivtrafik på järnväg samt en förteckning över de linjer som České dráhy drev. Denna domstol avvisade däremot RegioJets begäran om utlämnande av räkenskaperna inom České dráhys kommersiella segment, inbegripet anslutningskoder per linje och tågtyp, samt utlämnande av protokollen från sammanträdena i České dráhys styrelse under månaderna september och oktober 2011.

- 32 Genom beslut av den 19 december 2018 beslutade samma domstol, med stöd av 27 § punkt 1 i lag nr 262/2017, att vilandeförklara målet i sak avseende skadeståndstalan till dess att det förfarande som avses i punkt 26 i förevarande dom har avslutats.
- 33 Såväl RegioJet som České dráhy överklagade beslutet av den 14 mars 2018 till Vrchní soud v Praze (Prags överdomstol, Republiken Tjeckien). Sistnämnda domstol fastställde, genom beslut av den 29 november 2019, beslutet av den 14 mars 2018 och antog, i syfte att skydda den förebringade bevisningen, åtgärder som bestod i att hålla dessa inne och att endast lämna ut dem till parterna, deras ombud och experter, och detta i varje enskilt fall på grundval av en motiverad skriftlig begäran och efter föregående samtycke från den domstol vid vilken målet anhängiggjorts med beaktande av arbetsfördelningen.
- 34 České dráhy överklagade detta beslut av den 29 november 2019 till den hänskjutande domstolen, Nejvyšší soud (Högsta domstolen, Republiken Tjeckien).
- 35 Det är mot bakgrund av dessa omständigheter som Nejvyšší soud (Högsta domstolen) beslutade att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska artikel 5.1 i [direktiv 2014/104] tolkas så, att en nationell domstol kan förelägga om att lämna ut bevis trots att kommissionen samtidigt har inlett ett förfarande i syfte att fatta ett beslut enligt kapitel III i [förordning (EG) nr 1/2003], vilket medfört att skadeståndstalan avseende en skada som uppstått på grund av en överträdelse av konkurrensrätten har vilandeförklarats?
 - 2) Utgör tolkningen av artikel 6.5 a och 6.9 direktivet hinder för en nationell lagstiftning som begränsar offentliggörandet av all information som lämnats in i samband med ett förfarande som inletts av en konkurrensmyndighet, även när det rör sig om information som en part på grund av andra rättsliga bestämmelser ska ta fram och lagra (eller tar fram och lagrar), oberoende av ett förfarande om överträdelse av konkurrensrätten?
 - 3) Kan även den omständigheten att den nationella konkurrensmyndigheten vilandeförklarat förfarandet efter att Europeiska kommissionen inlett ett förfarande i syfte att fatta ett beslut enligt kapitel III i förordning i förordning nr 1/2003, betraktas som att förfarandet har avslutats ”på annat sätt”, i den mening som avses i artikel 6.5 i direktiv 2014/104?
 - 4) Är det förenligt med artikel 5.1 i direktivet, jämförd med artikel 6.1 däri, och med hänsyn till direktivets funktion och syfte, att den nationella domstolen tillämpar en nationell bestämmelse, som införlivar artikel 6.7 i direktivet, på olika kategorier av information, i den mening som avses i artikel 6.5 i direktivet, och således fattar beslut om utlämnande av bevis, varvid frågan, huruvida bevisen innehåller information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende (i den mening som avses i artikel 6.5 i direktivet), inte måste prövas förrän bevisen lämnats ut till domstolen?

- 5) För det fall att föregående fråga ska besvaras jakande, ska då artikel 5.4 i direktiv 2014/104 tolkas så, att de effektiva åtgärder för att skydda konfidentiella uppgifter som domstolen vidtagit kan leda till att käranden eller andra parter i förfarandet och deras ombud inte får tillgång till den bevisning som lämnats ut innan domstolen slutgiltigt har avgjort frågan huruvida den information som lämnats ut, eller delar därav, omfattas av den beviskategori som anges i artikel 6.5 a i direktivet?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Tillämpligheten i tiden av artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104

- 36 Domstolen erinrar inledningsvis om att direktiv 2014/104, vad gäller tillämpningen i tiden (*ratione temporis*), innehåller en särskild bestämmelse som uttryckligen fastställer villkoren för tillämpningen i tiden av materiella och inte materiella bestämmelser i direktivet (dom av den 10 november 2022, PACCAR m.fl., C-163/21, EU:C:2022:863, punkt 27 och där angiven rättspraxis).
- 37 Det ska för det första särskilt påpekas att det av artikel 22.1 i direktiv 2014/104 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella bestämmelser som antas i enlighet med artikel 21 i samma direktiv, i syfte att följa de materiella bestämmelserna i direktivet, inte ska tillämpas retroaktivt.
- 38 För det andra ska medlemsstaterna, enligt artikel 22.2 i direktiv 2014/104, säkerställa att ingen nationell bestämmelse utöver de bestämmelser som avses i artikel 22.1 i detta direktiv ska tillämpas på skadeståndstalan som väckts vid en nationell domstol före den 26 december 2014.
- 39 För att fastställa huruvida bestämmelserna i direktiv 2014/104 är tillämpliga i tiden ska det därmed, till att börja med, fastställas om den aktuella bestämmelsen är en materiell bestämmelse eller inte, varvid denna fråga, i avsaknad av en hänvisning i artikel 22 i detta direktiv till nationell rätt, ska bedömas mot bakgrund av unionsrätten och inte mot bakgrund av tillämplig nationell rätt (dom av den 10 november 2022, PACCAR m.fl., C-163/21, EU:C:2022:863, punkt 30 och där angiven rättspraxis).
- 40 För det första ska det i detta avseende påpekas att artiklarna 5 och 6 i nämnda direktiv syftar till att ge de nationella domstolarna möjlighet att förelägga svaranden eller tredje man, på vissa villkor, att lämna ut relevanta bevis som de förfogar över, och följaktligen avgöra hur förfarandet i samband med en skadeståndstalan ska genomföras.
- 41 Genom att ålägga medlemsstaterna att ge dessa domstolar särskilda befogenheter vid prövningen av tvister om ersättning för skada som lidits till följd av överträdelser av konkurrensrätten, syftar denna bestämmelse till att råda bot på den informationsasymmetri som i princip kännetecknar dessa tvister till nackdel för den skadelidande, såsom det erinras om i skäl 15 i direktiv 2014/104, och som gör det svårare för denna person att erhålla information som är nödvändig för att väcka skadeståndstalan (dom av den 10 november 2022, PACCAR m.fl., C-163/21, EU:C:2022:863, punkt 32 och där angiven rättspraxis).
- 42 För det andra, eftersom artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104 just har till syfte att göra det möjligt för käranden i sådana tvister att kompensera för det informationsunderskott som han eller hon har, leder denna bestämmelse visserligen till att den parten, när denne vänder sig till den

nationella domstolen, får fördelar som han eller hon inte hade. Syftet med dessa artiklar avser icke desto mindre endast de processuella åtgärder som är tillämpliga vid de nationella domstolarna, vilka ger dessa särskilda befogenheter i syfte att fastställa de faktiska omständigheter som parterna har åberopat i mål som avser skadeståndstalan för sådana överträdelse, och påverkar således inte direkt dessa parter rättsliga ställning, eftersom dessa bestämmelser inte avser de rekvisit som ska vara uppfyllda för att det ska föreligga utomobligatoriskt skadeståndsansvar.

- 43 I synnerhet förefaller artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104 inte fastställa några nya materiella skyldigheter för någon av parterna i denna typ av tvister, vilket skulle ha gjort det möjligt att betrakta dessa bestämmelser som materiella bestämmelser, i den mening som avses i artikel 22.1 i detta direktiv (se, analogt, dom av den 10 november 2022, PACCAR m.fl., C-163/21, EU:C:2022:863, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 44 Domstolen finner således att artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104 inte ingår bland de materiella bestämmelserna i detta direktiv, i den mening som avses i artikel 22.1 i direktivet, och att de följaktligen ingår bland de övriga bestämmelser som avses i artikel 22.2 i direktivet, eftersom de i förevarande fall är processuella bestämmelser, såsom generaladvokaten i huvudsak påpekade i punkterna 29 och 34 i sitt förslag till avgörande.
- 45 Vidare följer det av artikel 22.2 i direktiv 2014/104 att medlemsstaterna har ett visst utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att, vid införlivandet av detta direktiv, fastställa huruvida de nationella bestämmelser som syftar till att införliva direktivets processuella bestämmelser är tillämpliga på en skadeståndstalan som väckts efter den 26 december 2014, men före tidpunkten för införlivandet av direktivet eller senast före utgången av fristen för införlivande av direktivet, det vill säga före den 27 december 2016 (dom av den 28 mars 2019, Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, punkt 28).
- 46 I förevarande fall följer det av lag nr 262/2017 att den tjeckiska lagstiftaren har beslutat att de nationella bestämmelser genom vilka de processuella bestämmelserna i direktivet 2014/104 införlivas ska tillämpas direkt och villkorslöst även på talan som väckts före tidpunkten för införlivandet men efter den 26 december 2014. Den skadeståndstalan som ligger till grund för yrkandet om utlämnande av handlingar väcktes den 25 november 2015.
- 47 Av det ovan anförda följer att artiklarna 5 och 6 är tillämpliga i tiden (*ratione temporis*) i det nationella målet och att tolkningsfrågorna avseende dessa bestämmelser därför ska besvaras.

Prövning i sak

Inledande synpunkter

- 48 Det ska erinras om att den fulla verkan av konkurrensreglerna i artiklarna 101 och 102 FEUF, och i synnerhet den praktiska effekten av de förbud som fastställs i dessa bestämmelser, är beroende av möjligheten för var och en att begära ersättning för skada som orsakats honom eller henne på grund av ett avtal eller ett agerande som kan begränsa eller snedvrider konkurrensen i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF, eller genom missbruk av ett företag som har en dominerande ställning i den mening som avses i artikel 102 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 september 2001, Courage och Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465, punkt 26, och dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 33).

- 49 Såsom anges i skäl 7 i förordning nr 1/2003 fyller de nationella domstolarna en mycket viktig funktion vid tillämpningen av konkurrensreglerna. De skyddar medborgarnas rättigheter enligt unionsrätten genom att avgöra tvister mellan enskilda, till exempel genom att utdöma skadestånd till dem som utsatts för överträdelse. De nationella domstolarna kompletterar i detta hänseende medlemsstaternas konkurrensmyndigheter.
- 50 Även om dessa domstolar, när de prövar en skadeståndstalan i ett sammanhang där det inte föreligger något slutligt beslut från en konkurrensmyndighet avseende samma faktiska omständigheter (så kallade stand-alone-förfaranden), i princip och indirekt måste uttala sig om huruvida det föreligger en överträdelse av konkurrensreglerna, det vill säga huruvida det föreligger avtal, beslut eller förfaranden, i den mening som avses i artiklarna 101.1 och 102 FEUF, kan civilrättsliga förfaranden inte ersätta nationella förfaranden och unionsförfaranden som genomförs i syfte att säkerställa den offentliga efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 FEUF, i vilka det föreskrivs, i likhet med vad som följer av artikel 2 i förordning nr 1/2003, att bevisbördan för en överträdelse av artikel 101.1 FEUF eller artikel 102 FEUF åvilar den part eller myndighet som gör gällande överträdelsen.
- 51 Tolkningen av bestämmelserna i direktiv 2014/104 om utlämnande av bevis får således inte leda till ett kringgående av de principer som reglerar bevisbördan för konkurrensbegränsande beteenden när det visar sig att föremålet för den aktuella talan inte är en ren talan om ersättning.
- 52 Genom att anta direktiv 2014/104 utgick unionslagstiftaren nämligen just från konstaterandet i skäl 6 i direktivet att det är nödvändigt att de båda verktygen för att säkerställa en effektiv tillämpning av konkurrensreglerna, nämligen att de offentliga myndigheternas genomförande av unionens konkurrensregler (*public enforcement*) och en privat tillämpning enligt civilrätten för överträdelse av dessa regler (*private enforcement*), samordnas på ett konsekvent sätt, särskilt när det gäller bestämmelserna om tillgång till handlingar som konkurrensmyndigheterna förfogar över.
- 53 När det gäller civilrättslig skadeståndstalan vid överträdelse av konkurrensreglerna återspeglar de bestämmelser som är tillämpliga på utlämnande av handlingar i kapitel II (artiklarna 5–8) i direktiv 2014/104 en avvägning mellan å ena sidan effektiviteten av de åtgärder som vidtas av de myndigheter som ansvarar för konkurrensfrågor och å andra sidan effektiviteten av en skadeståndstalan som väcks av personer som anser sig ha lidit skada till följd av konkurrensbegränsande beteenden.
- 54 Även om direktiv 2014/104, med hänsyn till den informationsasymmetri som ofta kännetecknar tvister avseende skadestånd för skada som orsakats av överträdelse av konkurrensrätten, syftar till att förbättra tillgången till bevis för dem som lidit skada till följd av konkurrensbegränsande beteenden – en tillgång som de med nödvändighet behöver för att visa att deras skadeståndsyrkanden är välgrundade – innebär direktivet även en strikt begränsning av denna tillgång.
- 55 För det första anges i artikel 5 i direktiv 2014/104 ett antal allmänna regler om utlämnande av bevis i förfarande som rör skadestånd för överträdelse av konkurrensrätten.

- 56 För det andra föreskrivs i artikel 6 i detta direktiv särskilda regler för utlämnande av de bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt, vilket bland annat vittnar om olika skydds nivåer beroende på vilken information som begärs och behovet att värna om en effektiv offentlig tillämpning av konkurrensrätten. I denna bestämmelse görs nämligen åtskillnad mellan olika beviskategorier.
- 57 Vad för det första gäller bevis som gäller förklaringar inom ramen för eftergiftsprogram eller förlikningsinlagor (nedan kallade bevis som omfattas av den svarta listan) föreskrivs i artikel 6.6 i direktiv 2014/104 att medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar aldrig någonsin får ålägga en part eller en tredje part att lämna ut sådan bevisning.
- 58 Vad vidare gäller information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för ett administrativt förfarande som inletts av en konkurrensmyndighet, information som konkurrensmyndigheten tagit fram och överlämnat till parterna under handläggningen av ett ärende, samt förlikningsinlagor som återkallats, föreskrivs det i artikel 6.5 i direktiv 2014/104 att de nationella domstolarna får utfärda ett föreläggande om utlämnande av dessa beviskategorier (nedan kallade bevis som omfattas av den grå listan) först efter det att en konkurrensmyndighet, genom att anta ett beslut eller på annat sätt, har avslutat sitt förfarande.
- 59 Enligt artikel 6.9 i direktiv 2014/104 får slutligen ett föreläggande om att lämna ut bevis ur en konkurrensmyndighets ärendeakt som inte omfattas av någon av dessa ovannämnda kategorier (nedan kallade bevis som omfattas av den vita listan), utfärdas när som helst under handläggningen av en skadeståndstalan, utan att det påverkar tillämpningen av denna artikel.
- 60 För det tredje ska det påpekas att direktiv 2014/104, såsom framgår av artikel 5.3 och artikel 6.4 däri, föreskriver en särskild ordning som är tillämplig på en begäran om utlämnande av bevis inom ramen för vilken en sådan begäran inte automatiskt beviljas, utan där den bedöms mot bakgrund av proportionalitetsprincipen och med hänsyn till omständigheterna i ärendet och de aktuella legitima intressena. Den nationella domstolen ska således göra en strikt proportionalitetskontroll, samtidigt som den i förekommande fall ska beakta det yttrande som den berörda konkurrensmyndigheten i enlighet med artikel 6.11 i direktiv 2014/104 kan lämna till den domstolen.
- 61 Det är mot bakgrund av dessa inledande synpunkter som EU-domstolen ska besvara den hänskjutande domstolens tolkningsfrågor.

Den första frågan

- 62 Med sin första fråga vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 5.1 i direktiv 2014/104 utgör hinder för en nationell domstol att förelägga om utlämnande av bevis i en skadeståndstalan som väckts vid denna domstol och som gäller en överträdelse av konkurrensrätten, trots att ett förfarande som gäller samma överträdelse samtidigt är anhängigt vid kommissionen, i syfte att anta ett beslut i enlighet med kapitel III i förordning nr 1/2003, vilket medför att det nationella förfarandet vilandeförklaras.
- 63 Domstolen påpekar inledningsvis att det av artikel 11.6 i förordning nr 1/2003 följer att om kommissionen inleder ett förfarande fråntas medlemsstaternas konkurrensmyndigheter sin behörighet att tillämpa artiklarna 101 och 102 FEUF i fråga om samma överträdelser.

- 64 I enlighet med artikel 16.1 i nämnda förordning fråntas däremot inte en nationell domstol som handlägger en skadeståndstalan per automatik sin behörighet att tillämpa artiklarna 101 och 102 FEUF på grund av att kommissionen har inlett ett förfarande, och heller inte sin behörighet att fälla avgöranden om de överträdelser som behandlas av kommissionen. Enligt denna bestämmelse ska de nationella domstolarna nämligen endast avstå från att fatta beslut som strider mot det beslut som kommissionen har fattat och undvika att fatta beslut som skulle strida mot ett beslut som övervägs av kommissionen i förfaranden som den har inlett, samt, i detta syfte, bedöma om det är nödvändigt att vilandeförklara förfarandet.
- 65 Det följer dessutom av en genomläsning av samtliga bestämmelser i direktiv 2014/104 att direktivet inte heller ålägger medlemsstaternas nationella domstolar att avbryta en skadeståndstalan för överträdelser av konkurrensreglerna, som anhängiggjorts vid dem på grund av att ett förfarande inletts vid kommissionen avseende samma överträdelser.
- 66 Såsom har påpekats i punkt 52 i förevarande dom ska de offentliga myndigheternas genomförande av unionens konkurrensregler (*public enforcement*) och en privat tillämpning enligt civilrätten för överträdelse av dessa regler (*private enforcement*), samordnas på ett konsekvent sätt, särskilt när det gäller bestämmelserna om tillgång till handlingar som innehas av konkurrensmyndigheterna. Icke desto mindre kompletterar dessa varandra och kan i princip genomföras samtidigt.
- 67 Bestämmelserna i artikel 6.5 och 9 i direktiv 2014/104 bekräftar i detta hänseende att ett förfarande som rör en skadeståndstalan kan fortsätta även om det pågår ett förfarande vid en konkurrensmyndighet. De nationella domstolarna kan visserligen inte förelägga om utlämnande av bevis som omfattas av den grå listan förrän en sådan myndighet har avslutat sitt förfarande (artikel 6.5 i direktivet), men vad gäller bevis som omfattas av den vita listan kan ett sådant föreläggande utfärdas ”när som helst under handläggningen av en skadeståndstalan” (artikel 6.9 i direktivet).
- 68 I detta sammanhang uppkommer således frågan huruvida direktiv 2014/104 utgör hinder för en nationell domstol att förelägga om utlämnande av bevis med stöd av nationella bestämmelser som syftar till att införliva artiklarna 5 och 6 i direktivet, trots att det nationella skadeståndsförfarandet har vilandeförklarats på grund av att ett förfarande har inletts vid kommissionen.
- 69 Domstolen konstaterar att nämnda direktiv inte automatiskt utgör hinder för en nationell domstol att besluta om utlämnande av bevis inom ramen för en skadeståndstalan för en påstådd överträdelse av konkurrensreglerna, trots att det vid kommissionen samtidigt genomförs ett förfarande som rör samma överträdelse och den nationella domstolen vilandeförklarar förfarandet avseende skadeståndstalan i avvaktan på att kommissionens förfarande avslutas.
- 70 Om en nationell domstol beslutar att utfärda ett föreläggande om utlämnande av bevis för ett skadeståndsförfarande som har vilandeförklarats på grund av att kommissionen har inlett ett förfarande, fattar den nämligen, i enlighet med artikel 16.1 i förordning nr 1/2003, i princip inte ett beslut som kan strida mot det beslut som övervägs av kommissionen i det förfarandet.
- 71 Med detta sagt måste de nationella domstolarna emellertid, även om de kan förelägga svaranden eller tredje man att lämna ut relevanta bevis som de förfogar över, göra så med iakttagande av kraven i direktiv 2014/104.

- 72 De nationella domstolar vid vilka talan väckts, vilka är skyldiga att begränsa utlämnandet av bevis till vad som är relevant, proportionerligt och nödvändigt, ska säkerställa att ett beslut om utlämnande av bevis inte inverkar negativt på en pågående utredning som genomförs av en konkurrensmyndighet avseende en överträdelse av konkurrensrätten. Dessa domstolar ska således göra en sträng prövning av den begäran som framställts, vad gäller den begärda bevisningens relevans, sambandet mellan denna bevisning och den framställda skadeståndstalan samt av huruvida bevisningen är tillräckligt preciserad och proportionerlig.
- 73 I likhet med vad som anges i skäl 23 i detta direktiv bör proportionalitetskravet bedömas omsorgsfullt om utlämnandet riskerar att omintetgöra en konkurrensmyndighets utredningsstrategi genom att avslöja vilka handlingar som finns i ärendeakten eller som riskerar att inverka negativt på företagens sätt att samarbeta med konkurrensmyndigheterna. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att förhindra så kallad fishing expeditions, det vill säga icke-specificerade eller vagt formulerade sökningar efter information som sannolikt inte är relevant för parterna i förfarandet.
- 74 Det föreskrivs i detta sammanhang i artikel 6.4 b i direktiv 2014/104 att de nationella domstolarna, vid bedömningen av om ett föreläggande om utlämnande av information är proportionellt, även ska överväga ”om den part som begär utlämnande gör detta med avseende på en skadeståndstalan vid en nationell domstol”.
- 75 Av detta kan slutsatsen dras att en nationell domstol, inom ramen för bedömningen av om ett föreläggande om utlämnande av bevis är proportionellt, en bedömning som ska göras omsorgsfullt, särskilt när det gäller bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt, även ska beakta den omständigheten att skadeståndsförfarandet har vilandeförklarats.
- 76 Även om ett föreläggande om utlämnande av bevis för ett skadeståndsförfarande a priori inte omfattas av sådana ”beslut” som avses i artikel 16.1 i förordning nr 1/2003, kräver nämligen både principen om lojalt samarbete i artikel 4.3 FEU och syftet med en effektiv och enhetlig tillämpning av unionens konkurrensrätt att en nationell domstol tar hänsyn till förfarandet vid kommissionen när den fattar beslut eller vidtar åtgärder i samband med ett förfarande om skadeståndstalan, särskilt när ett sådant beslut eller en sådan åtgärd rör fastställandet av att det föreligger en identisk eller liknande överträdelse av konkurrenslagstiftningen.
- 77 När en domstol förelägger parterna eller tredje man att lämna ut bevis inom ramen för en skadeståndstalan som har vilandeförklarats på grund av att kommissionen har inlett ett utredningsförfarande, ska den följaktligen försäkra sig om att detta utlämnande, som ska följa på en tillräckligt begränsad och underbyggd begäran, är nödvändigt och proportionerligt för att fullfölja denna talan.
- 78 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 5.1 i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en nationell domstol att förelägga om utlämnande av bevis i en skadeståndstalan som väckts vid nämnda nationella domstol och som gäller en överträdelse av konkurrensrätten, trots att ett förfarande som gäller samma överträdelse samtidigt är anhängigt vid kommissionen, i syfte att anta ett beslut i enlighet med kapitel III i förordning nr 1/2003, vilket medför att det nationella förfarandet vilandeförklaras. Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att försäkra sig om att utlämnandet av bevis som begärts i detta skede av förfarandet, vilket ska uppfylla villkoren i artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104, inte går utöver vad som är nödvändigt med avseende på det skadeståndsyrkande som den har att pröva.

Den tredje frågan

- 79 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan, som ska prövas före den andra frågan, för att få klarhet i huruvida artikel 6.5 i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att en nationell konkurrensmyndighets vilandeförklarande av det administrativa förfarande som den har inlett, på grund av att kommissionen har inlett ett förfarande enligt kapitel III i förordning nr 1/2003, kan likställas med att denna myndighet har avslutat detta administrativa förfarande ”genom att anta ett beslut eller på annat sätt”, i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 80 Domstolen erinrar i detta avseende om att de nationella domstolarna, i enlighet med artikel 6.5 i direktiv 2014/104, får utfärda ett föreläggande om utlämnande av bevis som omfattas av den grå listan ”först efter det att en konkurrensmyndighet, genom att anta ett beslut eller på annat sätt, har avslutat sitt förfarande”.
- 81 En bokstavstolkning av denna bestämmelse, det sammanhang i vilket den ingår och de mål som eftersträvas med den visar att en vilandeförklaring av ett förfarande som rör en skadeståndstalan, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, inte kan likställas med att förfarandet avslutas.
- 82 I bokstavlig mening avses med ”vilandeförklaring” ett interimistiskt avgörande av domstolen. Förfarandet är således inte avslutat, eftersom det återupptas när väl vilandeförklaringen upphävs.
- 83 Detta bekräftas av skäl 25 i direktiv 2014/104, som innehåller exempel på beslut som avslutar förfarandet, bland annat med hänvisning till beslut som kommissionen kan anta i enlighet med kapitel III i förordning nr 1/2003. I detta skäl anges att förfarandet avslutas till exempel genom att det antas ett beslut i enlighet med artikel 5 i förordning nr 1/2003, ”med undantag av beslut om interimistiska åtgärder”.
- 84 När det i direktiv 2014/104 hänvisas till ett avslutande av förfarandet ”genom att anta ett beslut eller på annat sätt”, rör det sig dessutom om åtgärder som i fråga om innehåll och syfte antas när en nationell konkurrensmyndighet, mot bakgrund av den information som inhämtats under förfarandet, fastställer att det är möjligt eller till och med nödvändigt att fälla ett avgörande och avsluta förfarandet.
- 85 Den omständigheten att en nationell konkurrensmyndighet vilandeförklarar sitt administrativa förfarande, även om en sådan vilandeförklaring skulle ha motiverats av att kommissionen inlett ett förfarande, kan således inte likställas med att denna myndighet ”på annat sätt” har avslutat detta administrativa förfarande.
- 86 En nationell konkurrensmyndighets vilandeförklaring av det administrativa förfarandet enligt artikel 11.6 i förordning nr 1/2003 ska bedömas mot bakgrund av bestämmelserna om kommissionens respektive de nationella konkurrensmyndigheternas parallella behörigheter.
- 87 Såsom domstolen har slagit fast innebär inte kommissionens inledande av ett förfarande att de nationella konkurrensmyndigheterna permanent och slutgiltigt fråntas sin behörighet att tillämpa nationell konkurrensrätt, eftersom de nationella konkurrensmyndigheterna återfår sin behörighet så snart det förfarande som inletts av kommissionen har avslutas (dom av den 14 februari 2012, Toshiba Corporation m.fl., C-17/10, EU:C:2012:72, punkterna 79 och 80).

- 88 Enligt artikel 16.2 i förordning nr 1/2003 behåller medlemsstaternas konkurrensmyndigheter sin behörighet att vidta åtgärder, både enligt unionens och enligt den nationella konkurrenslagstiftningen, även när kommissionen redan fattat ett beslut, under förutsättning att de inte fattar beslut som går emot det beslut som har fattats av kommissionen (dom av den 14 februari 2012, Toshiba Corporation m.fl., C-17/10, EU:C:2012:72, punkterna 84–86).
- 89 En vilandeförklaring av det administrativa förfarandet till dess att kommissionen har avslutat sin utredning i det berörda ärendet utgör således inte ett avslutande av detta förfarande i den meningen att det har antagits en slutlig rättsakt avseende överträdelsen i fråga, utan ska betraktas som en interimistisk åtgärd. Om kommissionen beslutar att avsluta sitt förfarande utan att fatta något beslut om överträdelsen, kan den berörda nationella konkurrensmyndigheten i princip besluta att återuppta förfarandet.
- 90 Vad slutligen gäller de mål som eftersträvas med artikel 6.5 i direktiv 2014/104, påpekar domstolen att skyddet för bevis som omfattas av den grå listan, såsom framgår av skäl 25 i direktivet, syftar till att säkerställa att utlämnandet av information inte inverkar negativt på en pågående utredning som genomförs av en konkurrensmyndighet avseende en överträdelse av unionens konkurrensrätt eller nationell konkurrensrätt. Att tillåta att bevis som omfattas av den grå listan lämnas ut efter det att en nationell konkurrensmyndighet vilandeförklarat förfarandet, men under en pågående utredning av kommissionen, skulle kunna allvarligt äventyra effektiviteten i kommissionens utredning och därmed direktivets syften.
- 91 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 6.5 i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att en nationell konkurrensmyndighets vilandeförklarande av det administrativa förfarande som den har inlett, på grund av att kommissionen har inlett ett förfarande enligt kapitel III i förordning nr 1/2003, inte kan likställas med att denna myndighet har avslutat detta administrativa förfarande ”genom att anta ett beslut eller på annat sätt”, i den mening som avses i denna bestämmelse.

Den andra frågan

- 92 Domstolen påpekar inledningsvis att det av fast rättspraxis följer att enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer det på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte åligger det EU-domstolen att inte bara omformulera de frågor som har ställts till den, utan även beakta unionsrättsliga normer som den nationella domstolen inte har hänvisat till i den fråga som den ställt (dom av den 13 oktober 2022, Herios, C-593/21, EU:C:2022:784, punkt 19 och där angiven rättspraxis).
- 93 Även om den andra tolkningsfrågan, såsom den har formulerats av den hänskjutande domstolen, uttryckligen endast avser tolkningen av artikel 6.5 och 6.9 i direktiv 2014/104, vill den hänskjutande domstolen, såsom framgår av dess begäran om förhandsavgörande, få klarhet i huruvida detta direktiv utgör hinder för att anta en nationell lagstiftning som utvidgar omfattningen av den information som inte får lämnas ut så länge som förfarandet vid konkurrensmyndigheten pågår. Eftersom medlemsstaternas handlingsutrymme vid införlivandet av artiklarna 5 och 6 i direktivet begränsas av bestämmelserna i artikel 5.8 i samma direktiv, ska den andra tolkningsfrågan omformuleras och utvidgas till att omfatta också denna sistnämnda bestämmelse.

- 94 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 5.8, 6.5 a och 6.9 i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att dessa bestämmelser utgör hinder för en nationell lagstiftning som tillfälligt begränsar, i enlighet med artikel 6.5 i direktivet, inte bara utlämnandet av information som särskilt har "tagits fram" för det ärende som handläggs av konkurrensmyndigheten, utan också utlämnandet av all information som har "lämnats" för detta ändamål.
- 95 I detta hänseende är det nödvändigt att för det första ta ställning till huruvida den andra frågan, som České dráhy har ifrågasatt, kan tas upp till prövning. Detta bolag har gjort gällande att frågan är förhastad och hypotetisk, eftersom de tjeckiska nationella domstolarna hittills inte har tagit ställning till om de handlingar som České dráhy har beordrats lämna ut såsom bevis hade tagits fram uttryckligen i syfte att användas i det förfarande som inletts av ÚOHS eller i det förfarande som genomförs av kommissionen.
- 96 Domstolen konstaterar i detta sammanhang att frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta. En tolknings- eller giltighetsfråga från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av en unionsregel inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet, då frågorna är hypotetiska eller då EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkterna 27 och 28).
- 97 Så förhåller det sig inte i förevarande fall. Den hänskjutande domstolen vill ha svar på den andra frågan för att underlätta för den att fastställa vilka bevis som inte omfattas av den grå listan utan av den vita listan, och vilka, i förekommande fall, trots att konkurrensmyndigheten inte har avslutat sitt förfarande, kan bli föremål för en begäran om utlämnande av handlingar i enlighet med de nationella bestämmelser genom vilka direktiv 2014/104 har införlivats.
- 98 Härav följer att den andra frågan kan tas upp till sakprövning.
- 99 För det andra har den hänskjutande domstolen i sak begärt att EU-domstolen ska uttala sig om omfattningen av den information som omfattas av det tillfälliga skydd som föreskrivs i artikel 6.5 i direktiv 2014/104 vad gäller de bevis som omfattas av den grå listan.
- 100 Den hänskjutande domstolen har i detta sammanhang påpekat att det framgår av lydelsen i 16 § punkt 3 i lag nr 262/2017, jämförd med 2 § punkt 2 c i samma lag, att tidsbegränsningen för utlämnande av bevis under den period under vilken ett förfarande pågår hos en konkurrensmyndighet är tillämplig på all information som lämnas ut till konkurrensmyndigheten inom ramen för detta förfarande, och inte enbart på information som "uttryckligen har tagits fram" för nämnda förfarande.
- 101 I detta avseende framgår det nämligen entydigt av lydelsen i artikel 6.5 i direktiv 2014/104, jämförd med skäl 25 i samma direktiv, att det tillfälliga skydd som ges i enlighet med den förstnämnda bestämmelsen inte avser all information som, spontant eller på begäran av konkurrensmyndigheten, har lämnats ut särskilt för ett sådant förfarande, utan endast information som tagits fram särskilt för ett förfarande som inletts av konkurrensmyndigheten.
- 102 Denna slutsats bekräftas av en systematisk tolkning av den aktuella bestämmelsen.

- 103 I detta avseende föreskrivs det, för det första, i artikel 6.9 i direktiv 2014/104, som gäller bevis som omfattas av den vita listan, att ett föreläggande om att lämna ut bevis ur en konkurrensmyndighets ärendeakt som inte omfattas av den grå eller den svarta listan får utfärdas när som helst under handläggningen av en skadeståndstalan. Skäl 28 i direktivet klargör räckvidden av denna bestämmelse genom uttrycket ”bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden (redan befintlig information)” för att illustrera bevisning som inte automatiskt är förbjuden enligt samma direktiv på grund av att de omfattas av den grå eller den svarta listan.
- 104 För det andra konstaterar domstolen att artikel 2.17 i samma direktiv definierar begreppet ”redan befintlig information” som ”bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden, oberoende av om denna information finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt eller inte”.
- 105 Av denna definition framgår att de bevis som finns i en sådan ärendeakt också kan föras upp på den vita listan. Den information som en part på grund av andra rättsliga bestämmelser ska ta fram och lagra (eller tar fram och lagrar), oberoende av ett förfarande om överträdelse av konkurrensrätten, utgör redan befintlig information som de nationella domstolarna kan begära ut i princip när som helst, eftersom det är fråga om bevis som omfattas av den vita listan.
- 106 I syfte att ge uttryck för tankegången att man å ena sidan bör begränsa det skydd som ges för bevis som omfattas av den grå och den svarta listan till sådana fall där detta faktiskt är nödvändigt och därmed med beaktande av syftena med direktiv 2014/104, och å andra sidan, tillåta en rimligt bred tillgång till bevisen, föreskriver, för det andra, artikel 6.8 i direktivet att om enbart delar av de begärda bevis omfattas av den svarta listan kan övriga delar av bevisen, beroende på vilken kategori de omfattas av, lämnas ut i enlighet med de relevanta punkterna i artikel 6 i direktivet.
- 107 För det fjärde framgår det av artikel 5.8 i direktiv 2014/104, som tillåter medlemsstaterna att införa regler som leder till att bevis lämnas ut i större omfattning, utan att det påverkar punkterna 4 och 7 i denna artikel och artikel 6 i samma direktiv, att medlemsstaterna vid införlivandet av direktiv 2014/104 inte får nyansera villkoren enligt vilka bevisen ska klassificeras som bevis som omfattas av den grå, den svarta eller den vita listan.
- 108 Att tillåta medlemsstaterna att utvidga omfattningen av den information som omfattas av den grå listan skulle bland annat leda till att färre bevis lämnas ut, vilket strider mot logiken i artikel 5.8 i direktivet. Målet att harmonisera nämnda direktiv skulle således äventyras om medlemsstaterna, i fråga om utlämnade av bevis, hade möjlighet att införa restriktivare regler än dem som föreskrivs i artiklarna 5 och 6 i samma direktiv.
- 109 En nationell lagstiftning som tillfälligt begränsar utlämnandet av all information som lämnats under ett förfarande på begäran av en konkurrensmyndighet eller på eget initiativ, inklusive redan befintlig information, är således inte förenlig med artikel 6.5 a och artikel 6.9 i direktiv 2014/104.
- 110 Denna slutsats innebär inte att den domstol som har att pröva en begäran om utlämnade av bevis i ett förfarande som rör skadestånd för överträdelse av konkurrensreglerna nödvändigtvis är skyldig att utfärda ett föreläggande om utlämnande av alla handlingar som inte uttryckligen har upprättats för förfarandet vid konkurrensmyndigheten.

- 111 Det ankommer nämligen i samtliga fall på den nationella domstolen, och i synnerhet när förfarandet har vilandeförklarats i avvaktan på att ett administrativt förfarande som inletts av en konkurrensmyndighet avslutas, att försäkra sig om att de bevis som begärts i detta skede av förfarandet och som ska uppfylla villkoren i artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104, inte går utöver vad som är nödvändigt med avseende på skadeståndsyrkandet i målet vid denna domstol.
- 112 Av det ovan anförda följer att den andra frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 5.8, artikel 6.5 a och artikel 6.9 i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att dessa bestämmelser utgör hinder för en nationell lagstiftning som tillfälligt begränsar, i enlighet med artikel 6.5 i direktivet, inte bara utlämnandet av information som särskilt har "tagits fram" för det ärende som handläggs av konkurrensmyndigheten, utan också utlämnandet av all information som har "lämnats" för detta ändamål.

Den fjärde frågan

- 113 Med sin fjärde fråga vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 5.1 i direktiv 2014/104, jämförd med artikel 6.5 a i samma direktiv, ska tolkas så, att dessa bestämmelser inte utgör hinder för en nationell domstol att uttala sig om en begäran om utlämnande av bevis och utfärda ett föreläggande om att dessa bevis ska hållas inne genom att senarelägga prövningen av om dessa bevis innehåller "information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende", i enlighet med denna bestämmelse, till den tidpunkt då denna domstol har tillgång till dessa bevis.
- 114 Oaktat hänvisningen till artikel 6.7 i direktiv 2014/104 vill den hänskjutande domstolen i slutändan få klarhet i huruvida en domstol får förordna om utlämnande av bevis, vilka regleras i artikel 5.1 i direktivet, för att bedöma huruvida dessa bevis innehåller "information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende", i den mening som avses i artikel 6.5 a i nämnda direktiv.
- 115 Det ska i detta hänseende erinras om att lagstiftaren i artikel 6.7 i direktiv 2014/104, vad gäller bevis på den svarta listan, har föreskrivit en mekanism för förhandskontroll som syftar till att ge en nationell domstol tillgång till sådan bevisning, i det enda syftet att den nationella domstolen ska försäkra sig om att dess innehåll verkligen motsvarar en "förklaring inom ramen för eftergiftsprogrammet" eller en "förlikningsinlaga", i den mening som avses i artikel 2.16 och 18 i direktivet, och att det således rör sig om bevis som omfattas av den svarta listan.
- 116 Någon sådan kontrollmekanism föreskrivs emellertid inte vad gäller de bevis som omfattas av den grå listan och av tillämpningsområdet för artikel 6.5 i direktiv 2014/104. Skälet till detta är att skyddet för de bevis som omfattas av den grå listan, till skillnad från vad som är fallet med bevis som omfattas av den svarta listan, endast är tillfälligt.
- 117 I förevarande fall är det alltså fråga om huruvida direktiv 2014/104 utgör hinder för en nationell domstol att, mot bakgrund av en möjlighet som ges enligt tillämplig nationell processrätt, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera, vidta åtgärder i syfte att bedöma huruvida de bevis som begärts utlämnade till stöd för en skadeståndstalan avseende överträdelse av konkurrensreglerna, och trots att det förfarande som konkurrensmyndigheten har inlett fortfarande pågår, omfattas av den grå listan.

- 118 I målet vid den nationella domstolen framgår det att domstolen i andra instans förordnade om utlämnande av bevis genom att på eget initiativ pröva huruvida det bland dessa bevis fanns bevis som omfattades av den grå listan efter det att dessa bevis hade lämnats ut till domstolen, men innan det att de hade lämnats ut till käranden efter dennes motiverade begäran.
- 119 Såsom även framgår av skäl 21 i direktiv 2014/104 syftar den ordning som föreskrivs i artikel 6.5 i detta direktiv, vad gäller bevis som omfattas av den grå listan, till att förhindra att ett beslut om utlämnande av bevis inverkar negativt på en pågående utredning som genomförs av en konkurrensmyndighet avseende en överträdelse av unionens konkurrensrätt eller nationell konkurrensrätt.
- 120 Det följer härav att unionslagstiftaren har infört den omfattande harmoniseringen främst för att tillgodose intresset av en effektiv offentlig övervakning av konkurrensrätten.
- 121 För att uppnå ett sådant syfte krävs det att käreande eller andra inte ges tillgång till bevis som omfattas av den grå listan innan det att konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande.
- 122 Detta syfte hindrar däremot inte att en nationell domstol, med tillämpning av ett nationellt processrättsligt instrument, förelägger om utlämnande av bevis, som skulle kunna omfattas av den grå listan, enbart i syfte att hålla inne de avsedda handlingarna och inte lämna ut dem till käranden förrän domstolen har prövat huruvida dessa handlingar verkligen innehåller bevis som omfattas av denna lista.
- 123 Med hänsyn till att det är nödvändigt att råda bot på informationsasymmetrin och säkerställa en effektiv privat tillämpning av konkurrensrätten, vilket ligger till grund för antagandet av direktiv 2014/104, tillåter direktivet nämligen i princip en nationell domstol att, med stöd av tillämplig nationell processrätt, använda ett sådant nationellt instrument för att bland annat förhindra ett alltför stort utnyttjande av det undantag som anges i artikel 6.5 i direktivet.
- 124 Detta processuella instrument bidrar till en effektiv privat tillämpning av konkurrensrätten, samtidigt som det bibehåller det skydd som bevis på den grå listan ska åtnjuta så länge som konkurrensmyndigheten på ett eller annat sätt ännu inte har avslutat sitt förfarande.
- 125 Användningen av ett sådant instrument måste emellertid uppfylla de krav som följer av proportionalitetsprincipen, såsom dessa preciseras i artikel 5.3 och artikel 6.4 i direktiv 2014/104.
- 126 Bland annat ska hänsyn tas till omfattningen av och kostnaderna för att lägga fram bevis, till relevansen av de bevis som begärts utlämnade för att styrka att skadeståndsyrkandet är välgrundat eller till huruvida begäran om utlämnande av bevis som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt har formulerats särskilt med hänsyn till arten av, syftet med eller innehållet i sådana handlingar.
- 127 Såsom anges i skäl 23 i direktiv 2014/104 bör icke-specificerade eller vagt formulerade sökningar efter information som sannolikt inte är relevant för parterna i förfarandet förhindras. En begäran om utlämnande av bevis bör således ägnas särskild uppmärksamhet och därför inte anses vara proportionell om den avser allmänt utlämnande av handlingar ur en konkurrensmyndighets akt i ett visst ärende, eller allmänt utlämnande av handlingar som lämnats in av en part i samband med ett visst ärende.

128 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den fjärde frågan besvaras enligt följande. Artikel 5.1 i direktiv 2014/104 jämförd med artikel 6.5 a i samma direktiv ska tolkas så, att dessa bestämmelser inte utgör hinder för en nationell domstol att uttala sig om en begäran om utlämnande av bevis och utfärda ett föreläggande om att dessa bevis ska hållas inne genom att senarelägga prövningen av om dessa bevis innehåller ”information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende”, i enlighet med denna sistnämnda bestämmelse, till den tidpunkt då denna domstol har tillgång till dessa bevis. Användningen av ett sådant instrument måste emellertid uppfylla de krav som följer av proportionalitetsprincipen, såsom dessa preciseras i artikel 5.3 och artikel 6.4 i direktiv 2014/104.

Den femte frågan

129 Den hänskjutande domstolen har ställt den femte frågan för att få klarhet i huruvida artikel 6.5 a i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att en nationell domstol, för det fall att den senarelägger bedömningen av om de bevis i fråga om vilka ett utlämnande har begärts innehåller ”information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende”, får vägra kåranden eller andra parter i förfarandet samt deras företrädare tillgång till dessa bevis, i enlighet med artikel 5.4 i samma direktiv.

130 I detta avseende räcker det att erinra om att de nationella domstolarna enligt artikel 6.5 a i direktiv 2014/104 inte bara har en rättighet utan även en skyldighet att se till att en annan part i förfarandet inte har tillgång – under ett förfarande som inletts av en konkurrensmyndighet – till information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för detta ärende.

131 Om en nationell domstol med tillämpning av ett processrättsligt instrument enligt nationell rätt förordnar om utlämnande av bevis som skulle kunna omfattas av den grå listan, i syfte att avgöra om bevisen verkligen omfattas av denna lista, ska denna domstol, oberoende av huruvida de aktuella handlingarna innehåller konfidentiella uppgifter eller inte, se till att ingen annan part i förfarandet har tillgång till dessa bevis, för det fall att de omfattas av den vita listan, förrän domstolen har fullbordat denna kontroll, eller, för det fall att de omfattas av den grå listan, förrän den behöriga myndigheten har avslutat sitt förfarande.

132 Den femte frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 6.5 a i direktiv 2014/104 ska tolkas så, att en nationell domstol, för det fall att den senarelägger bedömningen av om de bevis i fråga om vilka ett utlämnande har begärts innehåller ”information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende”, får vägra kåranden eller andra parter i förfarandet samt deras företrädare tillgång till dessa bevis till dess att domstolen har fullbordat denna kontroll, för det fall att bevisen omfattas av den vita listan, eller förrän den behöriga konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande, för det fall att bevisen omfattas av den grå listan.

Rättegångskostnader

133 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) Artikel 5.1 i direktiv 2014/104 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser,

ska tolkas så,

att den inte utgör hinder för en nationell domstol att förelägga om utlämnande av bevis i en skadeståndstalan som väckts vid nämnda nationella domstol och som gäller en överträdelse av konkurrensrätten, trots att ett förfarande som gäller samma överträdelse samtidigt är anhängigt vid Europeiska kommissionen, i syfte att anta ett beslut i enlighet med kapitel III i rådets förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101] och [102 FEUF], vilket medför att det nationella förfarandet vilandeförklaras. Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att försäkra sig om att utlämnandet av de bevis som begärts i detta skede av förfarandet, vilket ska uppfylla villkoren i artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/104, inte går utöver vad som är nödvändigt med avseende på det skadeståndsyrkande som den har att pröva.

- 2) Artikel 6.5 i direktiv 2014/104

ska tolkas så,

att en nationell konkurrensmyndighets vilandeförklarande av det administrativa förfarande som den har inlett, på grund av att kommissionen har inlett ett förfarande enligt kapitel III i förordning nr 1/2003, inte kan likställas med att denna myndighet har avslutat detta administrativa förfarande ”genom att anta ett beslut eller på annat sätt”, i den mening som avses i denna bestämmelse.

- 3) Artikel 5.8, artikel 6.5 a och artikel 6.9 i direktiv 2014/104

ska tolkas så,

att dessa bestämmelser utgör hinder för en nationell lagstiftning som tillfälligt begränsar, i enlighet med artikel 6.5 i direktivet, inte bara utlämnandet av information som särskilt har ”tagits fram” för det ärende som handläggs av konkurrensmyndigheten, utan också utlämnandet av all information som har ”lämnats” för detta ändamål.

- 4) Artikel 5.1 i direktiv 2014/104 jämförd med artikel 6.5 a i samma direktiv,

ska tolkas så,

att dessa bestämmelser inte utgör hinder för en nationell domstol att uttala sig om en begäran om utlämnande av bevis och utfärda ett föreläggande om att dessa bevis ska hållas inne genom att senarelägga prövningen av om dessa bevis innehåller ”information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende”, i enlighet med denna sistnämnda

bestämmelse, till den tidpunkt då denna domstol har tillgång till dessa bevis. Användningen av ett sådant instrument måste emellertid uppfylla de krav som följer av proportionalitetsprincipen, såsom dessa preciseras i artikel 5.3 och artikel 6.4 i direktiv 2014/104.

5) Artikel 6.5 a i direktiv 2014/104

ska tolkas så,

att en nationell domstol, för det fall att den senarelägger bedömningen av om de bevis i fråga om vilka ett utlämnande har begärts innehåller ”information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende”, får vägra käranden eller andra parter i förfarandet samt deras företrädare tillgång till dessa bevis till dess att domstolen har fullbordat denna kontroll, för det fall att bevisen omfattas av den vita listan, eller förrän den behöriga konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande, för det fall att bevisen omfattas av den grå listan.

Underskrifter